

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Židovka Ochsová z města vyvedena, ale vylouvala se, že očekává rodinu, aby ji bylo posečkáno. „Již tomu čtyři neděle jsou, co slehnouti měla, a přece až posavád těhotná sice jsouc, toho nezna-boha (!) pod svým falešným srdcem nosí.“

R. 1692 vypukl ostrý boj měšťanů píseckých proti jich magistrátu k vůli těm pár usedlým Židům. Někteří obecní starší zaslali radě města dokonce velmi hrubý „spis odpovědní“, v němž s důrazem žádají, aby syn Marka, Žida do města nebyl přijat. Po této ostré přestřelce magistrát se dal zastrašiti a žadatelům vyhověl, avšak zároveň pokáral měšťany, „aby po druhé věci té se vystříhali a kapitoly magistrátu nedávali“³⁾.

Z nedostatečného archiválního materiálu o Židech v P. soudí prof. Aug. Sedláček, že v 16. a 17. stol. žádných Židů v P. trvale usedlých nebylo, kromě snad některý přesporní sem na chvíli nebo na jarmark přicházel. Před r. 1618 Žida v městě nebylo. Že je tento úsudek nesprávný a ukvapený, o tom nás přesvědčí listina z r. 1497⁴⁾: „Rada města P. do Č. Budějovic. Službu naší vzkazujeme, vzácné opatrnosti páni, prziatelé a sousedé milí. Žid dodatel listu toho žádal jest nás, abychom vám psali, proč byl by vsazen do vazby vaší anebo pro koho. J teď jeho k vám posíláme, kto by mu kterou vinu dal, že hotov jest tomu odpierati pře V. Mti, ktož by naň koli chtěl žalovati. Ex Piesk f. VI. die s. Fabiani martyri ano XCVII. Purkmistr a rada města Piesku. Vzácné opatrnosti purkmistra a radě města Českých Budějovic, prziatelnom a sousedóm naším milým“⁴⁾.

Asi r. 1620 přišel do P. Žid Jakub Žabka z nedalekých Mirotic. K tomu příchodu prvního usedlého Žida připojuje prof. A. Sedláček nijak doloženou poznámku: — „protože se v městě drancovalo a lacino koupilo.“ Avšak teprve r. 1632 ohlásil se Žabka u hejtmána, aby mohl v městě zůstat; měl dva syny a dceru. R. 1639 přišel další Žid, Abraham z Prahy, který zde provdal dvě dcery, a protože mohl dle zákona ponechat zete u sebe celý rok, bylo v městě kolem r. 1650 již pět žid. rodin. Po pěti letech, zdá se, že jedna z těchto rodin ubyla, protože r. 1655 jsou v P. jen 4 rodiny v podruží³⁾. Tyto rodiny žily dlouho pokojně a vedly, jak v suplikacích o sobě říkaly, „špatnou živnůstku“, to jest, jak vysvětluje prof. Sedláček, obchod perím, veteší a pod rukou různými věcmi. Sousedům stali se prý nepohodlnými, zajisté z důvodu hospodářské zášti konkurenční, jak z listin stížnostních poznáváme, nikoliv však z důvodů náboženských, jak Sedláček vysvětluje, třeba že kněží tu zášť sebe více rozdmýchovali. Když po velikém úsilí r. 1650 sousedé konečně chtěli vyhnati Židy z města, vzal je sám podkomoří v ochranu a zákaz svůj odůvodnil tak, že někteří Židé v P. již se usadili za Huerty, takže bez svolení krále a komory nemohou býti vypovězeni z města. Tato ochrana se však netýkala těch Židů, kteří se do města „vetřeli bez svolení“, a které prý beze všeho mohou vypověděti³⁾. V červnu r. 1650 pořízen byl soupis všech Židů v P., a to těch, kteří tam dlí bez povolení král. komory. Tento seznam byl doručen podkomořímu, který vydal nařízení, že do sv. Havla těmto Židům se povoluje lhůta k vystěhování. Toto vyhoštění týkalo se všech Židů, kteří v P. před r. 1618 nebydleli. Zde se však osvědčila mocná ruka pražského Židovstva, jehož představenstvo účinně se přimluvílo, takže po této intervenci byl vydán dne 24. prosince 1650 výnos, jímž se zakazuje Píseckým, aby jakékoliv Židy násilně z města vyháněli. Tímto zákazem nedala se však rada města zastrašiti a pod záminkou, že „Židé, rozvěřující peněz sousedům, tím

pevnou nohu mezi nimi mají a věčného pobytu v městě sobě pokládají“³⁾, zakazovala sousedům, aby jim nepronajala byty. Z té příčiny stěžovali sobě Židé podkomořímu (r. 1654): „My chudie potrřebnie Židé ponieženě oznamujeme, kterak zůstávajice v městě Piesku již mnoho let, vzdycy jsme se tak pokojně chovali a živnůstku naší špatnou tak vésti hleděli, abychom bez újmu a škody pánuov souse-duov a všelikého na nás nářku býti mohli. Což sic na mnoho let už posavade trvalo, nyní pak nevíme, proč od pana purkmistra a pánuov záповěď se činí, aby nám žádný z souseduov pokojův nedal a nenajmal. Pročež z té příčiny k Vaší Mti jakožto milostivému pánu a ochránci našemu se utikajice, ve vsí ponížnosti pokorně prosíme, že nás chudý potřebný lidi v svou milostivau ochranu vzíti a panu purkmistrovi a pánům skrze milostivý dekret poručiti ráčíte, aby nám toho bytu u sebe do vuole Boží a vrchností nás všech nejmilostivěji přáli. V čemž se Vaší Mti k ochraně a resoluci ponížně poroučíme. Vaší Mti poslušní, chudí, potřební Židé v městě P. zůstávající“¹⁾.

Že pak Židé nadále v P. zůstali, o tom se dozvídáme ze zpráv r. 1655 o paní Alžbětě Dejmové z Mitrovic, která její dům č. p. 75 Židům k obývání postoupila. Znovu šla stížnost na podkomořího, který pak nařídil vystěhování na příští rok (r. 1656). Z té stížnosti je patrná ta podrážděnost, která se neleká ani vyčitek císař. rychtáři, „aby raději podle svy vzácný povinnosti chránil obec, nežli ty nezna-bohy, kterých Pán Bůh toliko sám a žádný jiný napraviti nemuože“¹⁾. Patrně rychtář vyhověl této ostré žádosti, neboť Židé záhy poté suplikují, aby se na ně v této veliké zimě nespěchalo, že se vystěhují „při čase příhodnějším, když Pán Bůh z jara tepla popřátí ráčí“³⁾. Možná, píše prof. Sedláček, že se rodina Žabkova na čas vystěhovala, avšak Abraham se svými zeti žádal ještě r. 1658, aby byl v P. ponechán. R. 1657 bylo v P. „přes deset párů dětí“. Jakub Žabka a dva jeho synové, Beneš jeho zeť a Abraham, byli sice r. 1641 přijati do města, ale jen k provozování jich obchodu do libosti purkmistra a rady³⁾.

Tak jak již dříve a častokrát pomohli pražští souvěrci svým venkovským bratřím v bídě a tísní. Avšak královská komora nemohla jich prosbě vyhověti, neboť byla vázána sněmovním usnesením, dle něhož Židé ve venkovských městech směli bydleti do r. 1618; také proto byla jich námaha marná, neboť rada města P. mohla snadno dokázati, že Abrahamovi zeťové žili v městě bez dovolení a že se „do města vloudili“. Vskutku byla žádost pražských židovských starších zamítnuta král. komorou r. 1660 s tím odůvodněním, že se nemůže najíti prostředku, jímž by byla obec přidržována, aby Židy v městě trpěla. I jinak měli píseční Židé přimluví! Prof. Sedláček zmiňuje se o „nejmenovaném Židu z Sušice“ (je to patrně Fürth, o němž bude později řeč), který žádal pány hejtmány prácheňského kraje za ochranu. Těmito přimluvami dosáhli Židé přece malých ústupků, neboť již 3. února 1661 nařídil krajský úřad ohledně těch Židů, kteří nemají zákupu, že tito Židé mají býti z města vyhnáni, a to z toho důvodu, že „ke škodě sousedů handle jim ubírají a obecním užiteční nejsou“. Čtrnáct dnů poté byli tři Židé z P. vypovězeni³⁾.

Když bylo nejhůře, našli si Židé pomoc a ochrany jinde. Dali se pod ochranu Jana Václava Běšina z Běšín a na Stražovicích, který koupil onen prve zmíněný dům č. p. 75 (t. zv. Lichmanovský dům) a protože to byl muž „od stavů“, nedbal nic nařízení a protestů rady města.